

Nr. 5(175)

Bazūne

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2026. gada 5. maijs

UZZIŅU GRĀMATA VIEGLAJĀ VALODĀ

Gunta Bite

Avīzītes «Bazūne» redaktore

Maijā mūsu bibliotēkā tradicionāli īpašu uzmanību pievēršam vieglajai valodai. Tā ir iespēja vēlreiz atgādināt, cik svarīgi ir padarīt tekstu saprotamu ikvienam lasītājam. Šī gada **13. maijā plkst. 11.00** bibliotēkas lasītavā notiks ikgadējais vieglās valodas grāmatas tiešsaistes lasījums, kurā šoreiz lasīsim pirmo bibliotēkas izdoto uzziņu grāmatu «Latviešu izteicienu skaidrojumi vieglajā valodā».

Izteicieni jeb frazeoloģismi ir neatņemama valodas daļa. Tie padara runu krāsaināku un bagātāku, taču vienlaikus var radīt arī neskaidrības. Ja izteiciena nozīme nav zināma, teikto var saprast pavisam citādi, nekā tas bija domāts. Tieši tāpēc izteicienu skaidrojums ir būtisks, īpaši tiem lasītājiem, kuriem valo-

da sagādā grūtības vai kuri latviešu valodu apgūst kā svešvalodu.

Grāmata veidota trešā līmeņa vieglajā valodā, lai palīdzētu izprast biežāk lietotos izteicienus vienkāršā un saprotamā veidā. Tā ne tikai skaidro izteicienu nozīmi, bet arī parāda, kā tos lietot ikdienas sarunās. Tas ir svarīgs solis ceļā uz to, lai valoda kļūtu pieejamāka un draudzīgāka visiem.

Pasākumā piedalīsies viena no grāmatas sastādītājām Gunta Bite, vieglās valodas redaktore Irīna Meļņika un Ieva Maračkovska no Skaņu ierakstu studijas. Sarunas sākumā kopīgi spriedīsim par to, cik viegli vai grūti ir saprast dažādus izteicienus, kam šī grāmata var būt noderīga un kāpēc šāds skaidrojums ir nepieciešams. Pēc tam lasīsim fragmentus no grāmatas, lai kopā ieraudzītu, kā izteicieni atklājas vieglajā valodā.

BIBLIOTĒKAS ZIŅAS

EIROPAS DIENA

Ieva Jēkabsons

bibliotekāre-sociālo mediju speciāliste

1950. gada 9. maijā, laikā, kad Eiropu pēc postošākā kara cilvēces vēsturē sa-

šķēla dzelzs priekšgars, Francijas ārlietu ministrs Robērs Šūmans nāca klajā ar deklarāciju — ieceri padziļināt Eiropas valstu sadarbību, apvienojot ogļu un tērauda nozares — tolaik būtiskākos iero-

ču ražošanas pamatelementus. Šūmana deklarācija iezīmēja jaunu ceļu uz mieru un solidaritāti Eiropā. Tas bija sākums vienotai, demokrātiskai un drošai valstu savienībai. Tieši tāpēc visā Eiropas Savienībā 9. maijā svinam Eiropas dienu.

Eiropas diena ir atgādinājums, ka, esot vienoti dažādībā, kopīgi rīkojoties, atbalstot vienu otru, varam pārvarēt vislielākās grūtības un veidot drošu vidi, kur valda demokrātija, cilvēktiesības un cieņa.

Maijā, atzīmējot Eiropas dienu, Latvijas Neredzīgo bibliotēkā būs apskatāmas divas literatūru popularizējošas izstādes:

- abonementā izstāde pieaugušajiem «Rokasspiediens Eiropai»,
- bibliotēkas bērnu stūrītī izstāde mazajiem lasītājiem «Iepazīsti un atklāj Eiropu».

Izstāde «Rokasspiediens Eiropai» ļaus apceļot Eiropu ar audiožurnāla «Doma» starpniecību. Raksti no 2024., 2025. un 2026. gada «Domās» aizvedīs mūs uz Igauniju, Slovākiju, Austriju, Por-

tugāli, Itāliju, Spāniju, Rumāniju, Bulgāriju un Franciju. Izstādi papildinās arī šo valstu literatūra pielāgotos formātos un parastajā iespaidrakstā.

Izstādē «Iepazīsti un atklāj Eiropu» bibliotēkas mazie lasītājiem būs iespēja ielūkoties bibliotēkas enciklopēdiju un izziņošanās literatūras klāstā, kā arī iepazīties ar Eiropas autoru bērnu grāmatām dažādos formātos.

Lai skolēni, studenti un pieaugušie, kuri piedalīties Eiropas eksāmenā, kas norisināsies no 7. līdz 9. maijam tiešsaistē tīmekļa vietnē www.esmaja.lv, varētu atsvaidzināt zināšanas par Eiropas Savienību, bibliotēkā uz lielā ekrāna būs apskatāma prezentācija — noderīgs izziņas materiāls par Latvija iestāšanos ES, tās vērtībām, priekšrocībām un galveno institūciju darbu.

Pārfrāzējot «Labvēlīgā tipa» dziesmu: «Eiropa mūs sapratīs! Eiropa mūs atpazīs!»

Lai rakstītais vārds mūs vieno un satuvina šajā trauksmainajā un saspringtajā laikā!

IESKATS GRĀMATĀ

«DŽEKPOTS»

Drīzumā palielinātā drukā iznāks Zanes Nuts grāmata «Džekpots. Jauns ceļš», kas ir turpinājums pagājušajā gadā reproducētajai grāmatai «Džekpots». Kamēr gaidām jauno izdevumu, aicinām ielūkoties pirmās grāmatas lappusēs.

«[...] «Nopērkam loterijas biļetes!» ierosinu, pateicīga savām smadzenēm par pēkšņo domu. «Man kontā ir vien pieci eiro, bet Destiny Lotto biļetēm nauda saņāks.»

«Tagad?»

«Jā! Katrs pa vienai Destiny Lotto biļetei. Lai kurš no mums laimētu, pusi atdosim otram.»

«Labi!» bez vilcināšanās Reinis atbild un priecīgi pasmaida, tad izvelk no kabatas savu telefonu. Viņam patīk mana ideja. Vairāk nekā mans iepriekšējais jautājums. «Pieduries, Destiny Lotto uzkrājums ir simt vienpadsmit miljoni.» Viņš paskatās uz mani ar entuziasma pilnu skatienu. «Iedomājies, ja mēs vinnētu?»

«Mums katram būtu...» cenšos ātri izrēķināt galvā summu, bet sāku smieties,

secinot, ka man ir jāpiedomā pat pie tik vienkāršas darbības.

«Piecdesmit pieci ar pusi miljoni,» Reinis pabeidz rēķināt ātrāk par mani, lai gan arī viņam nepieciešama sekunde ilgāk, nekā to vēlētos mūsu matemātikas skolotāja.

Arī es atveru Euroлото vietni internetā un ielogojos lietotnē. Klusēdami mēs atzīmējam skaitļus savos loterijas biļetes variantos un apmaksājam pirkumu. It kā tikai viena muļķīga biļete, bet man savīļņojumā viegli dreb pirksti. Pēc bezcerības un neapmierinātām intimitātes ilgām cerība un pasapņošana ir tieši tas, kas mums nepieciešams.

«Kas būtu pirmā lieta, ko tu par savu lielā laimesta daļu nopirktu?» vaicāju, kad esam pabeiguši formalitātes un ielikuši telefonus kabatās.

«Māju vai dzīvokli, mašīnu, jaunu fonu,» Reinis sāk uzskaitīt lietas, tad apklust, pieceļas kājās un ierosina: «Aizejam līdz birzītei?!» Lai gan arī viņš šķiet vairāk atdzīvojies nekā pirms mirkļa, satraukuma un sajūsmas par iegādāto biļeti manī ir krietni vairāk. [..]

Pēc stundas esmu skolā, gaitenī pie apaļā galda gaidu Reini. Vairums skolēnu jau ir aizgājuši uz klasēm, bet Reinis sev ierastā manierē kavē. Apsolos sev, ka pēc zvana iešu uz klasi. Par laimi, apņemšanās stiprums man nav jāpārbauža, jo izskatīgais tumšmatis parādās. Mans puisis! Vēl tagad nespēju aptvert, kā man paveicies, ka esam kopā.

Reinis ir citāds. Daudz, daudz, daudz citādāks nekā parasti. Satraukts. Viņš paranoiski lūkojas apkārt, it kā viņu kāds izsekotu. Pamanījis, ka plašajā gaitenī esmu viena, viņš pieskrien man klāt. Atskan zvans. Ja viņš nebūtu tik satraukts, es pārmetoši viņu mudinātu doties uz klasi, taču nepārprotami kaut kas ir atga-

dījies. Pie sevis lūdzos, lai tas nebūtu paziņojums, ka mums jāšķiras. Es būtu šokēta. Mums ir labi. Ļoti labi. Tik labi, ka nešaubos par viņa mīlestību, taču nevaru noliegt, ka, redzot savu draugu tik satrauktu, uzrodas bailes no jaunākā.

«Esmu laimējis!» viņš klusi man paziņo, un tagad kļūst skaidrs, ka viņš nav satraukts sliktā nozīmē, tikai priecīgs. Tik priecīgs, ka satraucies.

Paiet laiks, līdz manas smadzenes reģistrē, ko dzird. Viņš, šķiet, ir to sapratis, tāpēc atkārto vēlreiz, daudz ciešāk lūkojoties man acīs: «Es esmu laimējis!»

«Pag, ko?» es beidzot saprotu, ka viņš runā par loteriju. «Cik?»

«Es esmu laimējis visu! Lielo. Es esmu laimējis simt vienpadsmit miljonus eiro!» viņš klusi, bet vienlaikus teju spiedzot — klusi spiedzot —, atbild.

Manas iekšas sāk nevaldāmi drebēt. Vai tas patiešām var būt? Simt vienpadsmit miljoni. Sasodīts! Simt vienpadsmit miljoni! Mēs esam laimējuši vienu simtu vienpadsmit miljonus. Es grasos sākt lēkt vai blaut, vai spiegt... neticami! Tas ir noticis. Mēs...

Un tad es apjēdzu, tad es it kā no jauna, atkal un atkal, un atkal dzirdu viņa vārdus: «Es esmu laimējis! Es!»

Vai tas patiešām notiek? Nē, tas nav iespējams. Reinis tā nekad nedarītu, viņš tik vienkārši nenodotu mani, viņš neaizmirstu, ka mums bija vienošanās. [..]

Atkal un atkal Reinis atkārto, ka ir laimējis, viņš klusi saka vārdus, pauž savu pārsteigumu, sajūsmu un apjukumu, bet es tikai dzirdu: «Es, es, es!» Man sāk spiest krūtis, kļūst grūti elpot. Jūtu, ka kājas sāk tirpt. Cenšos koncentrēties uz viņu, cenšos nekrist panikā, cenšos sevi mierināt, sakot, ka viņš nav teicis, ka nepildīs solīto, viņš tikai nav teicis vārdu «mēs».

«Mums jāiet uz klasi,» čerkstošā, vārgā balsī izmoku šos dažus vārdus. [..]

«Par ko tu runā?!» Reinis paskatās uz mani kā uz ķertu. «Es esmu laimējis vienu simtu vienpadsmit miljonus eiro, es nespēju nosēdēt un klausīties Bērziņas sūdos.» Pārsteigts un viegli uzjautrināts, viņš turpina manī lūkoties, gaidot, kad sāksu priecāties. Taču viss, ko es dzirdu, ir vārds «es» — viņš atkal to pateica.

«Beidz...» Es lūdzoši viņā paskatos. «Mums ir jānomierinās, jāaptver, kas notiek. Kultūrvēsture būs vieta, kur pado-māt. Nesataisām sūdos, lūdzu!» Es paņemu Reini aiz rokas un velku viņu uz klasi. Viņš nav priecīgs, bet ļaujās. [..]

Es vēlētos būt jauka, forša būtne, kura, uzzinot, ka viņas mīļotais cilvēks ir laimējis loterijā, priecājas par viņu, nevis sāk baidīties par attiecībām vai domāt par to, cik naudas dabūs. Taču es nespēju. Domājot, cik ļoti šis laimests man ir svarīgs, cik ļoti tas palīdzētu mammai pirmo reizi mūžā neraizēties, sāk sāpēt galva. Uz mirkli pat nožēloju, ka ierosināju pirkt biļetes. Jūtos pretīgi. Jūtos kā maīta, totāli debila maīta. Mana elpa kļūst sekla. Kļūst nelabi. Nespēju vairs nosēdēt. Strauji pieceļos un izskrienu no klases.

Kad klases durvis aiz manis aizveras, es noslīgstu zemē, cieši pievelku sev klāt ceļus un paslēpju starp tiem galvu. Cenšos atgūt elpu. Man ir jāraud. Instinktīvi jūtu, ka asaras palīdzētu mazināt sprie-

dzi, bet jūtos tik paralizēta, ka nespēju iesākt pat šo sev tik ierasto darbību. [..]

Klases durvis atveras. [..] «Sīkā, kas noticis?» izdzirdu Reiņa balsi. Beidzot man acīs sariesas asaras. Viņa balss ir raīžu pilna, pirmītējā sajūsma ir apsīkusi, viņš ir norūpējies, un mana sirds priekā un cerībā, ka viņš mani mīl, piepildās ar saldsērīgu siltumu.

Viņš notupstas blakus, un jūtu, kā plaukstas apņēm manus plecus. Šī nav pirmā reize, kad smagā mirklī Reinis ir līdzās.

«Tu neizskaties pēc cilvēka, kurš būtu tikko laimējis piecdesmit miljonus!»

Es saklausu, ko viņš saka, pat grūti noticēt dzirdētajam, ņemot vērā šausmas, kādas mans prāts bija paspējis izdzemdēt, tomēr es šos vārdus dzirdu. Skaidri un gaiši. [..]

Reiņa runāšana mani nomierina. Kļūstu arvien mierīgāka, pat nule kā uzradušās raizes sāk izplēnēt, lēnām atgriežos realitātē. MĒS ESAM BAGĀTI. Sasodīts. Mēs esam miljonāri. Sasodīti miljonāri. Tas notiek. Tas patiešām notiek.»

Lai uzzinātu, kā izmainījās jauniešu dzīve pēc laimesta saņemšanas, kādus pārbaudījumus vajadzēja izturēt viņu attiecībām, izlasiet grāmatu «Džekpots» pilnībā. Pēc tam jauniešu dzīvesstāstam sekojiet līdzī jaunajā grāmatā «Džekpots. Jauns ceļš».

Bazūne

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avīzīte**

Izdota Braila un pielāgotās drukas nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.

Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@lnrb.gov.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā *Digitālā bibliotēka*

Tāl. 67522131

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Par publikācijām atbildīgi paši autori.